

II

(Jogi aktusok, amelyek közzététele nem kötelező)

BIZOTTSÁG

A BIZOTTSÁG HATÁROZATA

(2004. október 20.)

a Spanyolország által végrehajtott C 38/03 állami támogatásról (további szerkezetátalakítási támogatás a spanyol állami hajógyáraknak)*(az értesítés a C(2004) 3918. számú dokumentummal történt)***(Csak a spanyol nyelvű változat hiteles)****(EGT vonatkozású szöveg)**

(2005/652/EK)

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 88. cikke (2) bekezdésének első albekezdésére,

tekintettel az Európai Gazdasági Térséget létrehozó megállapodásra és különösen annak 62. cikke (1) bekezdésének a) pontjára,

tekintettel az egyes szerkezetátalakítás alatt álló hajógyáraknak nyújtott támogatásról szóló, 1997. június 2-i 1013/97/EK tanácsi rendeletre ⁽¹⁾,tekintettel a hajógyártás támogatására vonatkozó új szabályok létrehozásáról szóló, 1998. június 29-i 1540/98/EK tanácsi rendeletre ⁽²⁾,miután az érdekelt feleket felkérték észrevételeik benyújtására a fent említett rendelkezések ⁽³⁾ alapján és tekintettel az észrevételeikre,

mivel:

I. AZ ELJÁRÁS

- (1) Az 1013/97/EK rendelet alapján, 1997. augusztus 6-i határozatában ⁽⁴⁾ a Bizottság körülbelül 1,9 milliárd euró összegű szerkezetátalakítási támogatást engedélyezett spanyol állami hajógyárak számára. Mind a határozat, mind az 1013/97/EK tanácsi rendelet szerint a támogatás jóváhagyásának feltétele az volt, hogy szerkezetátalakítás céljából több támogatást nem nyújtanak.
- (2) A 2000., 2001. és 2002. évben a Sociedad Estatal de Participaciones Industriales állami holdingtársaság (a

továbbiakban: „SEPI”) összesen 1 477 millió euró összegben nyújtott tőkejuttatást az IZAR Construcciones Navales számára (a továbbiakban: „IZAR”). A Bizottság 2002. november 8-án és 2003. január 14-én kelt levelében tájékoztatást kért ebben az ügyben.

- (3) A Bizottság kezdeményezte 2003. május 27-i határozatában az EK-Szerződés 88. cikke (2) bekezdésében meghatározott eljárást (a továbbiakban: „a megnyitás”) azon ügyletek vonatkozásában, amelyek folytán a SEPI 1 477 millió eurót juttatott az IZAR-nak. A spanyol hatóságokat a Bizottság 2003. május 28-án kelt levelében tájékoztatta a határozatról.
- (4) Spanyolország 2003. július 11-én, 2003. július 29-én, 2003. augusztus 11-én, 2004. január 19-én, 2004. február 23-án, 2004. április 14-én és 2004. július 26-án kelt levelében benyújtotta észrevételeit az eljárás megnyitásáról.
- (5) Az eljárás megnyitását követően a Bizottság észrevételeket vett át a Royal Van Lent Shipyardtól, annak 2003. szeptember 24-én kelt levelében, egy, a neve elhallgatását kérő féltől, annak 2003. szeptember 24-én kelt levelében és az IZAR-tól, annak 2003. október 6-án kelt levelében. Ezeket az észrevételeket 2003. október 13-i levélben továbbították Spanyolországnak. Spanyolország 2003. november 10-én kelt levelében tette meg észrevételeit. 2003. november 17-én az IZAR az Elsőfokú Bírósághoz keresetet ⁽⁵⁾ nyújtott be a Bizottság ellen, amelyben az eljárás megnyitásának megsemmisítését kérte.

⁽¹⁾ HL L 148., 1997.6.6., 1. o.⁽²⁾ HL L 202., 1998.7.18., 1. o.⁽³⁾ HL C 201., 2003.8.26., 3. o.⁽⁴⁾ HL C 354., 1997.11.21., 2. o.⁽⁵⁾ HL C 21., 2004.1.24., 42. o., T-382/03. sz. ügy.

II. A TÁMOGATÁS RÉSZLETES LEÍRÁSA

A KEDVEZMÉNYEZETEK

- (6) 2000 júliusában a SEPI minden állami tulajdonban lévő, katonai és polgári hajógyár, illetve kapcsolódó tevékenység – amelyek ebben az időben társaságokként működtek – egy csoportba való egyesítéséről határozott. Minden polgári hajógyárat és kapcsolódó tevékenységet ezért 2000. július 20-án a BAZAN megvásárolt és azok azután a BAZAN-nal egyesültek, amely ezt követően IZAR-ra változtatta a nevét.
- (7) Az IZAR elsősorban a következő telephelyeken folytatja polgári tevékenységeit: Astilleros de Cadiz („Cadiz”), Astilleros de Puerto Real („Puerto Real”), Astilleros de Sestao („Sestao”), Astilleros de Sevilla („Sevilla”), Juliana Constructora Gijonesa („Juliana”), Fábrica de Manises („Manises”), Astilleros de Fene („Fene”). Az IZAR három elsősorban katonai hajóépítő telephellyel is rendelkezik Ferrolban, Cartagenában és San Fernandóban.

A TÁMOGATÁS

- (8) A vizsgálat a következő SEPI-től származó tőkejuttatásokra vonatkozik: a BAZAN-nak 2000. július 28-án nyújtott 1 322,227 millió euró (220 milliárd ESP), az IZAR-nak 2001-ben nyújtott 105,171 millió euró és az IZAR-nak 2002-ben nyújtott 50,000 millió euró.
- (9) A megnyitó határozatban a Bizottság megjegyezte, hogy a SEPI által az IZAR-nak nyújtott tőke olyan gazdasági előnyökhöz juttathatja a polgári hajógyártást, amelyben kereskedelmi forrásból aligha részesültek volna. Az intézkedések ezért valószínűleg állami támogatást képeztek. Természeténél fogva az ilyen támogatás valószínűleg torzítja a versenyt.
- (10) A polgári hajógyárak közelmúltbeli története alapján a Bizottság ezért arra gyanakodott, hogy a polgári hajógyárak pénzügyi támogatásban részesültek az IZAR-nak adott tőkejuttatáson keresztül, és kételkedett abban, hogy az ilyen támogatás megfeleljen a hajógyártás állami támogatására vonatkozó szabályoknak. Ezen állami támogatási eljárásnak ezért az a célkitűzése, hogy tisztázza, az IZAR-nak nyújtott tőke előnyt jelentett-e a polgári hajógyáraknak vagy más polgári tevékenységeknek.

III. ÉSZREVÉTELEK AZ ÉRDEKELT FELEKTŐL

AZ ELJÁRÁS MEGNYITÁSÁRA VONATKOZÓ ÉSZREVÉTELEK

- (11) A Bizottság három féltől vett át észrevételeket. Egy, a neve elhallgatását kérő fél közös, erre és a C-40/00 sz. állami támogatási ügyre ⁽¹⁾ vonatkozó észrevételt tett. Azt hangsúlyozta, hogy a vizsgált támogatás a kedvezési célú hajók piacán komoly torzulást hozott létre. A Royal van Lent Shipyard B.V.-től ugyanebben és a C-40/00 sz. ügyben egy másik közös észrevételt is átvettek. A társaság állítása szerint a spanyol kormány által az elmúlt évek során nyújtott támogatások különösen sértettek számos versenytársat a megajachtok piacán.

- (12) A Bizottság az IZAR-tól is vett át észrevételeket. Az IZAR állítása szerint az érintett tőkejuttatások az EK-Szerződés 296. cikke alá tartoznak, és bármilyen, a kereskedelem torzulásával kapcsolatos problémát az EK-Szerződés 298. cikkének együttműködési eljárásával összefüggésben kell kezelni. Az IZAR azt is állítja, hogy a SEPI által juttatott tőke nem állami forrás, mindenesetre a piaci befektető elve vonatkozik rá. Az IZAR végül azt állítja, hogy a spanyol állami hajógyáraknak 1997-ben juttatott bármilyen támogatás visszakövetelésének lehetősége elfogadhatatlan, mivel az létező támogatás.

IV. SPANYOLORSZÁG ÉSZREVÉTELEI

A MEGNYITÁST KÖVETŐ ÉSZREVÉTELEK

- (13) Az eljárás során Spanyolország a következő érveket nyújtotta be a Bizottságnak arról, hogy véleménye szerint az érintett tőkejuttatások miért nem minősíthetők állami támogatásnak.
- (14) Először is, Spanyolország állítása szerint a SEPI egy piacgazdaságban magánbefektetőként járt el, amelynek célja a nyereség maximalizálása, és a Bizottság nem bizonyította, hogy a SEPI forrásai állami forrásból származnak vagy az államnak tulajdoníthatóak.
- (15) Továbbá a tőkét a BAZAN társaságra vonatkozó tervvel összefüggésben juttatták, amely katonai társaság volt. A tőkét ezen 1998-ban kidolgozott tervvel kapcsolatos számos költség fedezésére juttatták. Különösen a volt BAZAN alkalmazottak kerkedvezményes nyugdíjazására vonatkozó szociális költségek úgynevezett kiszervezésével kapcsolatos [...] (*) millió eurót. Ezt az összeget a 2000–2002. év során a nyugdíjakat kifizető biztosítótársaságoknak kifizették. E kötelezettségek megnövekedett költségei Spanyolország szerint megmagyarázzák a SEPI kiegészítő tőkejuttatásait 2001-ben és 2002-ben az IZAR-nak.
- (16) Ezen felül a BAZAN bizonyos számú kerkedvezményes nyugdíjazottnak ilyen szociális költségekre körülbelül további [...] millió eurót fizetett ki közvetlenül.
- (17) Spanyolország szerint a juttatott tőke fennmaradó része, [...] millió euró összegben, az új IZAR társaság katonai téren történő befektetéseinek fedezésére, valamint a katonai építések megnövekedett működőtőke-szükségletére volt szükséges.
- (18) Spanyolország azt is leszögezte, hogy ezeket az intézkedéseket az EK-Szerződés 296. cikkével összefüggésben kell elemezni, mivel a tőkét a BAZAN-nak nyújtották, amely a tőkejuttatás idején Spanyolország szerint tisztán katonai társaság volt.
- (19) Továbbá Spanyolország annak lehetősége ellen érvelt, hogy az 1997-ben engedélyezett támogatásnak egy része összeegyeztethetlenné váljon, amennyiben a Bizottság úgy nyilatkozna, hogy további jogellenes támogatást nyújtottak a spanyol állami hajógyáraknak.

⁽¹⁾ HL C 199., 2003.8.23., 9. o.

(*) Bizalmas információk.

- (20) A harmadik felek által nyújtott észrevételekre reagálva Spanyolország teljes mértékben egyetért mindazzal, amit az IZAR leszögezett, és tagadja, hogy az IZAR-nak jelentős tevékenysége lenne a luxusjachtágazatban.
- (21) Az eljárás későbbi szakaszában Spanyolország a Bizottság által kért további információkat nyújtott be, azaz az IZAR polgári tevékenységének becsült veszteségeit 2000. július 1-jétől 2003. december 31-ig, valamint tájékoztatást az IZAR általános költségeiről ugyanebben az időszakban.

V. ÉRTÉKELÉS

JOGALAP

- (22) Az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése szerint a közös piaccal összeegyeztethetetlen a tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget, amennyiben ez érinti a tagállamok közötti kereskedelmet. Az Európai Bíróságok megalapozott joggyakorlata alapján a kereskedelem befolyásolásának feltétele akkor valósul meg, ha kedvezményezett társaság a tagállamok közötti kereskedelmet magában foglaló gazdasági tevékenységet folytat.
- (23) Az EK-Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének e) pontja szerint, a támogatás olyan egyéb fajtái, amelyeket a Tanács a Bizottság javaslata alapján, minősített többséggel hozott határozatával határoz meg, a közös piaccal összeegyeztethetőnek tekinthetők. A Bizottság megjegyzi, hogy ez alapján a Tanács elfogadta az 1540/98/EK rendeletet (a továbbiakban: „a hajógyártási rendelet”), amely 1999. január 1-jétől 2003. december 31-ig volt hatályban. Bár az 1540/98/EK rendelet 2003. december 31-én lejárt és a jogellenes állami támogatás értékelésére alkalmazandó szabályok meghatározásáról szóló bizottsági közlemény⁽¹⁾ nem érinti, a következetes gyakorlat érdekében a Bizottság – felhasználva széles körű megítélési mozgásterét – ezen esetben a rendeletet alkalmazni szándékozik.
- (24) A hajógyártás olyan gazdasági tevékenység, amely tagállamok közötti kereskedelmet foglal magában. Ezért a hajógyártásnak nyújtott támogatás az EK-Szerződés 87. cikke (1) bekezdésének hatálya alá esik.
- (25) A Bizottság megjegyzi, hogy a hajógyártási rendelet szerint a „hajógyártás” önjáró tengerjáró kereskedelmi hajók gyártását jelenti. A Bizottság továbbá megjegyzi, hogy az IZAR gyárt ilyen hajókat, és következésképpen a rendelet által szabályozott vállalkozás. A Bizottság továbbá azt is megjegyzi, hogy a nevezett rendelet 2. cikke megállapítása szerint a hajógyártásra, hajójavításra és hajóátalakításra nyújtott támogatás csak akkor lehet

összeegyeztethető a közös piaccal, ha a rendelet rendelkezéseinek megfelel. Ez a rendelkezés nemcsak az ilyen tevékenységeket folytató vállalkozásoknak, hanem a kapcsolódó jogalanyoknak nyújtott támogatásra is alkalmazandó.

- (26) 1997 augusztusában az 1013/97/EK rendelet alapján a Bizottság a spanyol állami polgári hajógyárak számára kivételes szerkezetátalakítási támogatási csomagot hagyott jóvá, annak érdekében, hogy 1998 végére újra életképesse váljanak. Az előzőleg jóváhagyott támogatást is beleértve, a teljes csomag 318 milliárd pezeta (1,9 milliárd euró) volt.
- (27) A Tanács, amikor beleegyezését adta, hangsúlyozta a támogatási csomag „egyetlen és utolsó alkalommal” természetét. A spanyol kormány vállalta azt a kötelezettséget, hogy a hajógyárak nem részesülnek további támogatásban szerkezetátalakítási, megmentési, veszteség-ellentételezési vagy privatizációs célból. A támogatást jóváhagyó bizottsági határozathoz csatolt feltételek ezt tükrözték. A hajógyártási rendelet 5. cikke (1) bekezdése második albekezdésének első francia bekezdése szintén hangsúlyozta ezt. Ez a rendelkezés megállapítja, hogy semmilyen megmentési vagy szerkezetátalakítási célú támogatást nem nyújthatnak olyan vállalkozásnak, amelynek ilyen támogatást nyújtottak az 1013/97/EK rendelet alapján.
- (28) Következésképpen az eredeti, 1997. augusztusi bizottsági határozat által engedélyezett támogatáson felüli támogatás a közös piaccal összeegyeztethetetlennek tekintendő, kivéve ha más jogalap alapján jóváhagyták.
- (29) A Bizottság megjegyzi, hogy a Sestao, Puerto Real, Sevilla, Cadiz és Juliana hajógyárak az 1013/97/EK rendelet és a fent említett 1997-es bizottsági határozat által szabályozott vállalkozások voltak. Manises és Fene (ex Astano) kapcsolódó jogalanyok, mivel a vizsgált időszak alatt az IZAR hajóépítő társaság tulajdonában voltak, és ezért a hajógyártási rendelet 1. cikkének g) bekezdése alapján szintén e rendelet szabályozása alatt álltak.

A TÁMOGATÁS ÉRTÉKELÉSE

1. A SEPI SZEREPE

- (30) A hivatalos eljárást megnyitó határozatában a Bizottság úgy vélte, hogy a SEPI az állam nevében járt el, azaz a magatartása a különböző ügyletekben az államnak tulajdonítható. Spanyolország ezt megtámadta, illetve állítása szerint a SEPI az államtól függetlenül működik, és ezért a magatartása nem tulajdonítható államinak. Akárhogyan is, Spanyolország nézete szerint a SEPI piaci befektetőként cselekedett és ezért ebben az esetben a SEPI által nyújtott pénzeszközök nem tekinthetők állami támogatásnak.

⁽¹⁾ HL C 119., 2002.5.22., 22. o. (Vö. az utolsó mondat: „Ezen közlemény nem érinti a tanácsi és bizottsági rendeletek értelmezését az állami támogatások terén.”)

- (31) A Bizottság megjegyzi, hogy a SEPI olyan állami holding-társaság, amely közvetlenül függ a Pénzügyminisztériumtól. A tagállamok és a közvállalkozások közötti pénzügyi kapcsolatok átláthatóságáról szóló 80/723/EGK irányelv módosításáról szóló, 2000. július 26-i 2000/52/EK bizottsági irányelv⁽¹⁾ értelmében, mint ilyen, közvállalkozásnak tekintendő, mivel tulajdonjoguk vagy pénzügyi részesedésük következtében a hatóságok a SEPI-re nézve közvetlenül vagy közvetve meghatározó befolyást gyakorolhatnak.
- (32) A Bíróság meghatározta, a pénzeszközök mikor tekintendők állami forrásnak. Például megállapította, még ha a kérdéses intézkedésnek megfelelő összegek nincsenek is állandó jelleggel az államkincstárban elhelyezve, az a tény, miszerint állandó állami ellenőrzés alatt, és ezért az illetékes nemzeti hatóságok rendelkezésére állnak, elégséges ahhoz, hogy állami forrásoknak minősüljenek (C-83/98 P sz. Franciaország kontra Ladbrooke Racing és Bizottság⁽²⁾ ügyben hozott bírósági ítélet). Ez egyértelműen vonatkozik a SEPI forrásaira.
- (33) A Bíróság további határozatot hozott (C-482/99 sz. Stardust marine⁽³⁾ ügyben hozott bírósági ítélet), amely összefoglalja annak kritériumait, mikor tulajdonítható egy közvállalkozás által hozott támogatási intézkedés az államnak. Erre, a Bíróság szerint, az ügy körülményeiből, illetve a meghozott intézkedés összefüggéseiből fakadó mutatókból lehet következtetni.
- (34) A Bíróság által nyújtott példák a mutatókra: az állami társaság integrációja a közigazgatás szerkezetében, tevékenységeinek természete, illetve ez utóbbiak piacon való gyakorlása magánszereplőkkel a szokásos versenyfeltételek mellett; a vállalkozás jogi formája (abban az értelemben, hogy a közjog vagy a rendes társasági jog vonatkozik-e rá); a hatóságok által a vállalkozás irányítására gyakorolt felügyelet intenzitása, vagy bármely más mutató, amely az adott ügyben kimutatja a hatóságok részvételét az intézkedés elfogadásában vagy annak valószínűtlenségét, hogy abban nem vettek volna részt, tekintettel az intézkedés terjedelmére, tartalmára vagy az abban foglalt feltételekre is.
- (35) A SEPI különleges jogi formájú társaság, éves beszámolóit például nem elérhetőek a spanyol cégbíróságon. A társaság felügyeletét az igazgatótanács gyakorolja, amelyet nagyrészt miniszterek és más a kormánnyal közvetlenül kapcsolatban álló személyek alkotnak. A tevékenységeik között találhatóak olyan természetűek, mint az állami tulajdonban lévő társaságok privatizációja, amely tevékenység szorosan kapcsolódik a kormányzati politikához. Továbbá, a SEPI a múltban tanúsított olyan, a hajógyárakra vonatkozó magatartást, amely végrehajtásának módja az államnak tulajdonítható, mint például 1997-ben az engedélyezett szerkezetátalakítási támogatás egy részének nyújtása, valamint 1998-ban⁽⁴⁾ a jogellenes támogatás nyújtása. Ugyancsak meg lehet jegyezni, hogy a SEPI más körülmények között is nyújt állami támogatást, például a spanyol széniparnak⁽⁵⁾.
- (36) A fenti (31) és (32) pontból következik, hogy a SEPI pénzeszközei állami források. Továbbá, a fenti (33)–(35) pontból következik, hogy az ebben az esetben a hajóépítő társaságoknak nyújtott, a vizsgálat tárgyát képező pénzeszközeit az államnak kell tulajdonítani, amennyiben azokat nem a piactudományi elveknek megfelelő feltételek mellett nyújtották.
- (37) Az általános elv, amely az állam és az állami társaságok közötti pénzügyi tranzakciókra vonatkozik az úgynevezett piactudományi befektető elve. Mivel a SEPI pénzeszközei állami forrásnak számítanak, lényeges, hogy a hajóépítő leányvállalataival való (a leányvállalatok akár gazdasági tevékenységgel rendelkező társaságok, akár ilyen társaságok holdingtársaságai) gazdasági tranzakció során a SEPI teljes mértékben a piactudományi befektető elvének megfelelően járjon el.
- (38) Az EGK-Szerződés 92. és 93. cikkének, valamint a tagállamok és a közvállalkozások közötti pénzügyi kapcsolatok átláthatóságáról szóló, 1980. június 25-i 80/723/EGK bizottsági irányelv⁽⁶⁾ 5. cikkének feldolgozóparagrafatbeli közvállalkozásokra való alkalmazásáról szóló, a tagállamoknak címzett bizottsági közlemény⁽⁷⁾ részletesen megmagyarázza a piactudományi befektető elvét. Amint azt a Bíróság, például a 40/85. sz. ügyben⁽⁸⁾, ugyancsak megállapította, úgy lehet megfelelő módon megállapítani, hogy az intézkedés állami támogatás-e, ha azt a kritériumot alkalmazzák, hogy milyen mértékben lenne képes a vállalkozás a kérdéses összeghez azonos feltételek mellett a magántőkepiacra hozzáférni. Így folytatja, „nevezetesen, hasonló körülmények között, tekintettel a megtérülés előreláthatóságára és mellőzve minden szociális, regionális politikai és ágazati megfontolást, magánrésztvevő lejegyezte-e volna a kérdéses tőkét”.
- (39) A Bizottság nem zárja ki, hogy a SEPI által nyújtott pénzeszközök támogatásmentesek lehetnek, amennyiben a SEPI intézkedései megfelelnek a piaci befektető elvének. A Bizottság ezért értékeli, hogy az ellenőrzés alatt álló tőkejuttatás esetében a SEPI a piaci befektető elve szerint járt-e el.

⁽¹⁾ HL L 193., 2000.7.29., 75. o.

⁽²⁾ [2000] ECR I-03271, (50) bekezdés.

⁽³⁾ [2002] ECR I-04397, (55)–(56) bekezdés.

⁽⁴⁾ HL L 37., 2000.2.12., 22. o.

⁽⁵⁾ HL L 296., 2002.10.30., 73. o.

⁽⁶⁾ HL L 195., 1980.7.29., 35. o.

⁽⁷⁾ HL C 307., 1993.11.13., 3. o.

⁽⁸⁾ [1986] ECR 2321.

2. A SEPI ÁLTAL A BAZAN/IZAR-NAK NYÚJTOTT TŐKEJUTTATÁSOK TÁMOGATÁSTARTALMA

a) **Támogatás tisztán katonai társaságoknak**

(40) Spanyolország állítása szerint 2000. július 28-án, amikor a BAZAN a fő tőkejuttatásban részesült, tisztán katonai társaság volt, mivel még nem egyesült az általa nemrégén átvett polgári hajógyár társaságokkal. Ezért Spanyolország azzal érvel, hogy a BAZAN-nak nyújtott bármilyen támogatás az EK-Szerződés 296. cikkében előírt eltérést élvez.

(41) A Bizottság nem ért ezzel egyet, és megjegyzi, hogy a tőke nyújtásának időpontjában a BAZAN tulajdonában állt minden érintett polgári hajógyár és kapcsolódó tevékenység. Az, hogy a polgári tevékenységek a BAZAN tulajdonában mint 100 %-os tulajdonú leányvállalatok vagy mint eszközök álltak, nem lehet fontos. Azt is meg lehet jegyezni, hogy a polgári leányvállalatok két hónappal később egyesültek a BAZAN-nal. A pénzeszközök kedvezményezett általi végleges felhasználása az, ami vonatkozik arra, hogy a támogatás potenciálisan torzítja-e a polgári hajógyárak közötti versenyt a közös piacon.

b) **A pénzeszközök szociális költségekre való felhasználása**

(42) Az eljárás megnyitáskor a Bizottságnak kétségei voltak arra vonatkozóan, hogy a BAZAN múltjával (2000 júliusá előtti) kapcsolatos szociális költségek kizárólag a katonai termeléshez kapcsolódtak-e, mivel a BAZAN a múltban, úgy tűnik, gyártott néhány polgári hajót. A Bizottság ezért kételkedett abban, hogy az e költségek fedezésére nyújtott pénzeszközök az EK-Szerződés 296. cikke alá tartoznak.

(43) A Bizottság megjegyzi, hogy a BAZAN múltjával kapcsolatos szociális költségek valóban megfelelnek a teljes nyújtott tőke egy részének. Spanyolország bizonyítani tudta, hogy [...] millió eurót külső biztosítótársaságoknak nyújtottak, a volt katonai hajógyárak kordévezményes nyugdíj költségeinek fedezeteként. Ez az összeg megfelel a 2000-ben nyújtott tőke egy részének, valamint a 2001-ben és 2002-ben nyújtott teljes tőkének. A kiegészítő tőkejuttatásokat 2001-ben és 2002-ben e kordévezményes nyugdíjak váratlan megnövekedett költségei motiválták. Spanyolország azzal is érvelt, hogy a BAZAN közvetlenül kifizetett további [...] millió eurót egyes kordévezményesen nyugdíjazott BAZAN-alkalmazottaknak.

(44) A BAZAN katonai múltjával kapcsolatos szociális költségek azonban nem fedezik a SEPI által nyújtott teljes tőke összegét. Továbbá a Bizottság számára nem nyújtottak meggyőző információt további működőtőke szükségességéről a katonai hajógyárak részére, illetve nem szolgáltak meggyőző érveléssel arról, hogy miért kell a katonai hajógyártás befektetéseit teljes mértékben saját tőkével finanszírozni, többnyire hitelek helyett, amely az általános piaci magatartás lenne. Így Spanyolország nem bizonyította, hogy a SEPI által az IZAR-nak nyújtott pénzeszközök teljes felhasználása katonai célokra szolgált.

c) **A polgári tevékenységek veszteségfedezete**

(45) Spanyolország benyújtotta a Bizottságnak az IZAR polgári tevékenységeire vonatkozó becsült pénzügyi eredményeit a 2000–2003. évig. Ez a tájékoztatás az IZAR-on belüli polgári tevékenységek teljes veszteségét 290 millió euróban tünteti fel, amint azt a 1. táblázat részletezi.

1. táblázat

Az IZAR polgári tevékenységeinek becsült eredménye 2000-től 2003-ig ⁽¹⁾

(millió EUR)

	Gijon	Sestao	Pto Real	Sevilla	Cadiz	Fene	Manises	Összesen
2000	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	- 80,2
2001	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	- 103,6
2002	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	- 59,9
2003	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	- 46,4
Összesen	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	- 290,1

⁽¹⁾ E táblázat eredményei nem veszik figyelembe a Sestaóban, Puerto Realban és Sevillában felmerült veszteségeket, amelyeket az alábbi (46) és (51) bekezdésben említett rendkívüli nyereség fedez.

(46) A rendkívüli nyereségek utáni eredmények benyújtásra kerültek, amely nyereségek különösen Puerto Realra, Sestaóra és Sevillára voltak hatással, annak következtében, hogy ezeknek a társaságoknak a könyv szerinti értékük pozitív volt, amikor a BAZAN jelképes áron felvásárolta őket. A táblázat alapján levonható a következtetés, miszerint az IZAR a civil tevékenységeiben képződött veszteségeket 290 millió euró összértékben fedezte a 2000. július 1-je és 2003. december 31-e közötti időszak folyamán.

(47) Spanyolország továbbá tájékoztatást nyújtott az IZAR központi költségeivel kapcsolatban, amelyeket az 1.

táblázat eredményeinek kiszámításakor nem terheltek ki a polgári tevékenységekre. A központi költségek teljes összege a 2000 és 2003 közötti időszakban [...] millió euró volt. Ez alatt az időszak alatt a polgári tevékenységek részesedése az IZAR forgalmából [...] % volt. Ennek kulcsként való felhasználása a központi költségek elosztásában a polgári tevékenységek további 74 millió euró veszteséget jelentené az érintett időszak során.

(48) Így összességében az IZAR polgári tevékenységei a 2000 és 2003 közötti időszak során 364 millió euró becsült veszteséget termeltek.

- (49) Amikor a BAZAN megszerezte a polgári tevékenységeket, korlátozott pénzügyi forrásokkal rendelkezett (100 millió euró saját tőke 1999 végére). Továbbá úgy tűnik (az IZAR éves beszámolója alapján), hogy körülbelül [...] millió euró veszteséget termelt a katonai tevékenységeiben 2000-tól 2002-ig. Ezért megállapítható, hogy az IZAR polgári tevékenységeinek veszteségeit a 2000-es évben nyújtott tőkejuttatással kellett fedezni.

A piacgazdasági befektető elve

- (50) A következő értékelendő kérdés az, hogy hasonló körülmények között, tekintettel a megtérülés előreláthatóságára és mellőzve minden szociális, regionális politikai

és ágazati megfontolást, magánrésztvényes hajlandó lett volna-e a kérdéses felhasználásra nyújtani a tőkét. A Bíróság megállapítása szerint úgy lehet megfelelő módon megállapítani, hogy a tőkejuttatás állami támogatás-e, ha azt a kritériumot, az úgynevezett magánbefektetői vizsgálatot alkalmazzák, amely eldönti, milyen mértékben lenne képes a vállalkozás a kérdéses összeghez a magántőkepiacon hozzáférni⁽¹⁾.

- (51) A Spanyolország által nyújtott tájékoztatás alapján egyértelmű, hogy a BAZAN által megvásárolt polgári társaságok 2000 júliusában gazdasági nehézségekkel küszködtek (lásd 2. táblázat).

2. táblázat

Könyv szerinti értékek és (Spanyolország által becsült) pénzügyi kockázatok 2000 júliusában

(millió EUR)

Társaság	Könyv szerinti érték	Becsült kockázatok	Becsült nettó érték
A BAZAN/IZAR-nak az AESA által eladott társaságok			
Puerto Real	[...]	[...]	[...]
Sestao	[...]	[...]	[...]
Sevilla	[...]	[...]	[...]
A BAZAN/IZAR-nak a SEPI által eladott társaságok			
Cadiz	[...]	[...]	[...]
Juliana	[...]	[...]	[...]
Manises	[...]	[...]	[...]
Fene	[...]	[...]	[...]
Teljes összeg	130,5	192,6	- 62,1

- (52) Továbbá nem volt jele a polgári tevékenységek több éve veszteséget termelő nehéz pénzügyi helyzete javulásának. Ezért kizárható, hogy a polgári tevékenységek a BAZAN/IZAR tulajdonaként elfogadható megtérülési mértéket eredményezhettek volna a múltbeli teljesítményük, valamint a tervezett szerkezetátalakítási intézkedések hiányának következtében. Ezt a Spanyolország által nyújtott tájékoztatás megerősíti, amely leszögezi, hogy az IZAR minden egyes polgári tevékenysége minden évben 2000 óta működési veszteségeket termel, néhány kisebb kivételtől eltekintve.
- (53) Ezeknél az indokoknál fogva megállapítható, hogy az IZAR nem tudott volna hitelhez vagy tőkéhez jutni a magántőkepiacon a polgári tevékenységek veszteségeinek fedezésére. Ezért a tőkenyújtás e tevékenységek részére nem felelt meg a magánbefektetői vizsgálatnak. Ugyanezeknél az okoknál fogva a SEPI nem várhatott hozamot ettől a tőkéktől. Ezért ezek, a SEPI által az IZAR-nak nyújtott források nem feleltek meg a piacgazdasági befektető elvnek. Ezért a polgári tevékenységek felhasználására juttatott tőke állami támogatást képez az IZAR részére.

Ez az állami támogatás jogellenes volt, mivel nem jelentették be a Bizottságnak.

- (54) Továbbá levonható a következtetés, hogy ez a támogatás nem összeegyeztethető a közös piaccal, mivel nem engedélyezhető mint szerkezetátalakítási támogatás, miután a fent említett indokok következtében ez a hajógyárak számára nem megengedett. A többi érintett tevékenység, Fene és Manises esetében azért nem engedélyezhető, mert Spanyolország nem terjesztett elő szerkezetátalakítási tervet. A támogatás a hajógyártási rendelet semmilyen más rendelkezése szerint sem hagyható jóvá. Továbbá a rendelkezésre álló információ alapján, a támogatást az EK-Szerződés 87. cikke (2) és (3) bekezdésében előírt bármely más eltérés alapján sem lehetne engedélyezni.

⁽¹⁾ C-342/96 sz. Spanyolország kontra Bizottság ügy [1999] ECR I-2459, (41) és (42) bekezdés, illetve C-256/97 sz. DMT ügy [1999] ECR I-3913, (22)–(24) bekezdés, valamint Jacobs főtanácsnok indítványa ebben az ügyben, (34)–(36) bekezdés.

Az IZAR által három tevékenység nevében visszafizetett hitelek

- (55) Amint azt a C-40/00. sz. ügyben hozott állami támogatási határozatban megállapították, 2000. szeptember 12-én az IZAR 192,1 millió eurót kitevő hitelt kamatostul visszafizetett a SEPI-nek. A pénzeszközöket 1999-ben nyújtották a Juliana, Cadiz és Manises társaságoknak, amelyeket ezt követően a BAZAN/IZAR 2000 júliusában átvett. Amint azt a C-40/00. sz. ügyben hozott határozat kijelentette, az e hitel visszafizetésével kapcsolatos információk felhasználásra kerülnek e vizsgálat során.
- (56) A Spanyolországtól átvett tájékoztató szerint, a polgári tevékenységek 2000-es évi jelentett veszteségei a fenti 1. táblázatban nem tartalmazzák a fent említett hitelek visszafizetését.
- (57) Nyilvánvaló, hogy a SEPI által 1999-ben nyújtott pénzeszközök a Juliana, Cadiz és Manises polgári társaságok előnyére váltak. Mivel azonban e hitelek visszafizetése az IZAR általános számlájáról történt, ennek hatásaként a három társaságnak, amelyeket később üzleti egységekké oszlattak fel, előnyére vált, hogy nem kellett visszafizetnie az érintett hiteleket. Így egyértelmű, hogy az IZAR volt az, amely a saját forrásaiból történt kifizetés által mentesítette Julianát, Cadizt és Manisest a hitelek visszafizetésének pénzügyi terhéől.
- (58) A Bizottság felmérte, hogy az IZAR által visszafizetett hiteleket finanszírozhatták-e volna az IZAR által piaci feltételek mellett felvett új hitel útján kapott pénzeszközökből. E szempont vonatkozásában a Bizottság úgy véli, hogy a 2000. évi tőkejuttatás nélkül, amelyről a fentiek kimutatták, hogy az IZAR polgári tevékenységeinek támogatására használták fel, az IZAR pénzügyi helyzete sokkal rosszabb lett volna, mint amilyen volt. Ennél az oknál fogva kizárható az IZAR piaci feltételek mellett való hitelhez jutása, amennyiben nem részesült volna a jogellenes és összeegyeztethetetlen támogatásban, 364 millió tőkejuttatás formájában.
- (59) Az IZAR által a SEPI-nek visszafizetett 192,1 millió euró ezért a vizsgált, az IZAR polgári tevékenységeinek előnyére való tőkejuttatás további felhasználásának tekinthető. A veszteségfedezet esetében a fentiekben vázoltakkal azonos indokoknál fogva, a pénzeszközök e felhasználása a polgári tevékenységek javára sem felelt meg a piacgazdasági befektető elvének és a megfelelő összeg, amelyet az IZAR-nak juttatott tőkéből felhasználtak, összeegyeztethetetlen állami támogatást képez az IZAR számára.

Összefoglaló

- (60) A fenti értékelés alapján a Bizottság megállapítja, hogy az IZAR polgári tevékenységei számára előnyt jelentett a 2000. évben a SEPI által az IZAR-nak nyújtott tőkejuttatás, amely során a fenti (48) bekezdésben vázolt módon 364 millió euró veszteség fedezetben, továbbá a fenti

(51) bekezdésben vázolt módon 192,1 millió euró támogatás visszafizetésben részesült. A teljes támogatási összeg így 556,1 millió euró. A SEPI által 2001-ben és 2002-ben az IZAR-nak nyújtott kiegészítő tőkejuttatásokat a volt katonai hajógyáraknál a kordedvezményes nyugdíjak váratlanul megnövekedett költségeire használták fel, és nem képeznek támogatást.

AZ 1997-BEN MÁR MEGADOTT ÉS JÓVÁHAGYOTT SZERKEZETÁTALAKÍTÁSI TÁMOGATÁS VISSZAKÖVETELÉSE

- (61) Mivel megerősítést nyertek a kétségek a spanyol állami polgári hajógyáraknak nyújtott további összegegyeztetetlen állami támogatásról, a Bizottságnak értékelnie kell, amint azt az eljárás megnyitásakor megjegyezte, hogy az 1997-ben megadott szerkezetátalakítási támogatás egy részét összeegyeztethetetlennek tekinti-e, illetve visszaköveteli-e.
- (62) Ebben a kérdésben a Bizottság úgy vélekedik, tekintettel Spanyolország és IZAR észrevételeire ezen eljárással összefüggésben, hogy nincs alap arra, hogy az 1997-ben engedélyezett szerkezetátalakítási támogatás egy részét összeegyeztethetetlennek tekintsék. Ennek indoka az, hogy a támogatást engedélyező határozat⁽¹⁾ szerint, a Bizottsága joga az 1997-ben engedélyezett támogatás behajtását kérni az utolsó, 1999. október 13-án kelt nyomonkövetési jelentéssel⁽²⁾ lejárt. Ezért az 1997-ben jóváhagyott támogatás létező támogatássá vált, amikor a nyomonkövetési időszak lejárt.

296. CIKK

- (63) Spanyolország állítása szerint a tőkejuttatás a 296. cikk alá, és így az állami támogatási szabályok hatályán kívül esne, mivel a BAZAN katonai társaság volt a hajógyárak megszerzésének időpontjában.
- (64) Nem vitatható, hogy a polgári tevékenységeknek pénzügyi támogatásra volt szükségük a működésük folytatása érdekében 2000 július után. Annak pusztán ténye, hogy olyan hajóépítő társaság részei voltak, amely foglalkozott katonai építéssel, nem változtat e hajógyárak és a kapcsolódó tevékenységek természetén. Ezért az ilyen tevékenységeknek nyújtott támogatás a szerződés 87. cikke alá tartozik.

VI. KÖVETKEZTETÉS

- (65) A Bizottság megállapítja, hogy Spanyolország a szerződés 88. cikke (3) bekezdését megsértve, jogellenesen végrehajtotta 556 millió euró összegű támogatás nyújtását. Ezt a következő formában tette: a 2000. évben a SEPI által 1 322 millió euró tőkejuttatás az IZAR-nak, amelyből 556,1 millió euró az IZAR polgári tevékenységeinek jelentett előnyt.
- (66) A támogatást teljes egészében be kell hajtani e tevékenységek jelenlegi tulajdonosától, az IZAR-tól,

⁽¹⁾ HL C 354., 1997.11.21., 2. o., vö. az utolsó előtti bekezdéssel a 7. oldalon.

⁽²⁾ COM(1999) 480 végleges.

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

Az 556,1 millió eurót kitevő állami támogatás, amelyet a szerződés 88. cikke (3) bekezdését megsértve, Spanyolország az IZAR javára jogellenesen megadott, a közös piaccal összeegyeztethetetlen.

2. cikk

(1) Spanyolország minden szükséges intézkedést megtesz az 1. cikkben említett, a kedvezményezettnek jogellenesen rendelkezésére bocsátott támogatás behajtására az IZAR-tól.

(2) A behajtást haladék nélkül és a nemzeti jog értelmében lefolytatható eljárásnak megfelelően végre kell hajtani, amennyiben ezek megengedik e határozat azonnali és hatályos végrehajtását. A behajtandó összegek a kedvezményezett rendelkezésére bocsátása napjától a tényleges behajtásukig terjedő teljes időszak alatt kamatoznak. Az alkalmazandó kamatláb a regionális támogatás támogatástartalmának kiszámítására használt referencia-kamatláb. A (4) bekezdésben említett kamatlábat

kamatos kamattal kell alkalmazni a (3) bekezdésben említett teljes időszak alatt.

3. cikk

Spanyolország az e határozat kiértékelését követő két hónapon belül tájékoztatja a Bizottságot a már megtett, valamint a megfelelő érdekekben tervezett intézkedésekről. Ezt az információt az e határozat I. mellékletében csatolt kérdőív felhasználásával fogja benyújtani.

4. cikk

E határozat címzettje a Spanyol Királyság.

Kelt Brüsszelben, 2004. október 20-án.

a Bizottság részéről

Mario MONTI

a Bizottság tagja

MELLÉKLET

INFORMÁCIÓ A C(2004) 3918. BIZOTTSÁGI HATÁROZAT VÉGREHAJTÁSÁVAL KAPCSOLATBAN

1. A behajtandó összeg kiszámítása

- 1.1. Kérjük, adja meg az alábbi adatokat a kedvezményezett rendelkezésére bocsátott jogellenes állami támogatás összegéről:

Kifizetés napja(i) (*)	Támogatás összege (**)	Pénznem	A kedvezményezett azonossága

(*) Az(ok) a nap(ok), amely(ek)en a támogatást (annak egyedi részleteit) a kedvezményezett rendelkezésére bocsátották (amennyiben az intézkedés több részletből és visszafizetésből áll, használjon külön sorokat).

(**) A kedvezményezett rendelkezésére bocsátott támogatás összege (bruttó támogatástartalomban).

Megjegyzések:

- 1.2. Kérjük, részletesen magyarázza el, hogyan számítják ki a behajtandó támogatás összegére fizetendő kamatokat.

2. A támogatás behajtására tervezett és már megtett intézkedések

- 2.1. Kérjük, részletesen írja le, milyen intézkedéseket tettek már meg és milyen intézkedéseket terveznek a támogatás azonnali és hatályos behajtásának végrehajtására. Kérjük, szintén magyarázza el, milyen alternatív intézkedések állnak rendelkezésre a nemzeti jog értelmében a behajtás végrehajtására. Kérjük, amennyiben ez vonatkozik, szintén jelölje meg a megtett/tervezett intézkedések jogalapját.
- 2.2. Mely napon fogják befejezni a támogatás behajtását?

3. Már végrehajtott behajtás

- 3.1. Kérjük, adja meg az alábbi adatokat a kedvezményezettől behajtott támogatási összegekről:

Nap(ok) (*)	Visszafizetett támogatás összege	Pénznem	A kedvezményezett azonossága

(*) Nap(ok), amely(ek)en a támogatást visszafizették.

- 3.2. Kérjük, csatoljon tájékoztatást, amely a fenti 3.1. pont alatti táblázatban meghatározott támogatási összegek visszafizetését dokumentálja.